

บทที่ ๑๗

วากยสัมพันธ์ของไทย (อย่างย่อ)

ตามแนวคิดใหม่ทางไวยากรณ์ที่เชื่อกันว่า ภาษาประกอบด้วยประโยคที่มีจำนวนนับไม่ถ้วนหรือไม่รู้จบ ฉะนั้นเราอาจจะแทนค่าจำนวนประโยคไม่รู้จบด้วยสัญลักษณ์นี้ คือ $* S * * S * * S * \dots * S *$

ถ้า S แทนประโยค และ * แทนขอบเขตของประโยค

ตามทฤษฎีแห่งการปริวรรต (Transformational Theory) กล่าวว่าไวยากรณ์ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๓ ส่วน คือ

๑) โครงสร้างส่วนประกอบ (Constituent Structure หรือบางท่านก็เรียกว่า Phrase Structure) โครงสร้างส่วนประกอบนี้จะประกอบด้วยสูตรพื้นฐานของประโยค และพจนานุกรมสำหรับไวยากรณ์ (Lexicon) ฉะนั้นจะเห็นว่า อรรถศาสตร์ (Semantics) ก็จะเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างส่วนประกอบนี้ด้วย

๒) การปริวรรต (Transformations) เราถือว่าโครงสร้างส่วนประกอบนั้นให้โครงรูปลึก (deep structure) ของประโยค แต่การที่ประโยคเปลี่ยนแปลงไปจากประโยคบอกเล่าเป็นประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม หรือการลดคำที่ซ้ำกันในประโยคเดียวกันออก นั้น เราอาศัยขบวนการปริวรรต อันมีวิธีการเบื้องต้น ๓ วิธี ดังนี้

ก. การประชิด (adjunction) คือการเอาส่วนประกอบที่อยู่ห่างกันมาประชิดกัน

ข. การแทนที่ (substitution) คือการเอาส่วนประกอบส่วนหนึ่งมาแทนที่อีกส่วนหนึ่ง

ก. การลบ (deletion) คือการลบส่วนประกอบที่มีอยู่ออกไปโดยอาศัยวิธีการดังกล่าวทั้ง ๓ วิธีนี้ โครงรูปพื้นฐานจะกลายเป็นโครงรูปผิว (surface structure)

๓) สรรวิทยา (Phonology) คือการแปลงส่วนประกอบและคำต่าง ๆ ที่ปรากฏให้ออกมาเป็นเสียง ว่าคำแต่ละคำนั้นควรออกเสียงอย่างไรมีเสียงหนักเบาที่ใด สระตัวใดจะมีการแปลงรูปไปบ้าง หรือเสียงวรรณยุกต์ใดจะกลายเป็นเสียงวรรณยุกต์อื่นบ้าง

จากบทที่ ๑๕ คงพอจะเห็นได้ว่า ประโยคประกอบด้วยส่วนสำคัญสองส่วน คือ ภาชนะประธานและภาชนะแสดง แต่ต่อไปนี้จะขอเรียกเป็นภาชนะนามหรือ นามวลี (noun phrase หรือ นว) และกริยาวลี (verb phrase หรือ กว) ฉะนั้นจึงอาจสรุปเป็นสูตรง่าย ๆ ได้ดังนี้

๑. ประโยค \rightarrow นว + กว

อย่างประโยคว่า หมากัดแมว

หมา ก็เป็น นว และ กัดแมว ก็เป็น กว ส่วนประกอบที่เรากำลังพิจารณาก่อนก็คือ กว ว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง ขอให้สังเกตประโยคต่อไปนี้

- (๑) เขานอน
- (๒) เขากำลังจะนอน
- (๓) เขานอนแล้ว
- (๔) เขากำลังจะนอนแล้ว
- (๕) เขาชื่อชนม
- (๖) เขากำลังจะชื่อชนม
- (๗) เขากำลังจะชื่อชนมแล้ว
- (๘) เขากำลังจะชื่อชนมที่ร้านนั้น
- (๙) เขากำลังจะชื่อชนมที่เธอชอบ
- (๑๐) เขาอาจจะชื่อชนมมา

เราอาจจะสรุปเป็นสูตรได้ดังนี้

๒. กว → (นก) กริยา (กริยา ๒) (นว) (ประโยค) (ลก)

ภาคกริยาอาจจะประกอบด้วยส่วนนำหน้ากริยา (proverb หรือ นก) ซึ่งอาจจะปรากฏ หรือไม่ปรากฏก็ได้ ฉะนั้นจึงใช้วงเล็บล้อมเอาไว้ ส่วนกริยาสำคัญ (verb) นั้นจะต้องปรากฏ กริยารอง (secondary verb) หรือ กริยา ๒ นั้นได้แก่ มา ไป ไว้ คง ประโยค (๑๐) คำว่า มา ไม่ใช่กริยาสำคัญ เป็นกริยารอง ซึ่งใช้สัญลักษณ์ กริยา ๒ กริยารองนี้จะใส่ ไม่ ก็คือคำแสดงปฏิเสธเข้าข้างหน้าไม่ได้ ขอให้สังเกต ประโยคข้างล่างนี้

(๑๑) เขาเอาเรือไป

(๑๒) เขาเซ็นเรือไม่ไป

คำว่า ไป ใน (๑๑) เป็นกริยารอง เพราะประโยค เขาเอาเรือไม่ไป ใช้ไม่ ได้ส่วน ไป ใน (๑๒) ไม่ใช่กริยารอง เพราะเติม ไม่ เข้าข้างหน้าได้ ฉะนั้นอาจจะ มีผู้สงสัยว่า

(๑๓) เขาเซ็นเรือไป

คำว่า ไป จะเป็นกริยาสำคัญ หรือกริยารองกันแน่ ถ้าเราพิจารณาให้ดี จะพบว่า ประโยค (๑๓) มีความหมายเป็นสองอย่าง คือ

ก. เขาเซ็นเรือออกไปจากที่ที่เรือจอดอยู่ ออกไปในทิศทางที่ห่างตัว ผู้พูด

ข. เขาเซ็นเรือแล้วเรือเข็นออกไป

จะเห็นว่าในความหมาย (ก) จะทำให้เป็นปฏิเสธไม่ได้ แต่ความหมาย (ข) ทำให้เป็นปฏิเสธได้ ฉะนั้นถ้าเราต้องการความหมาย (ก) ไป ก็จะเป็นกริยารอง แต่ ถ้าต้องการความหมาย (ข) ไป ก็เป็นกริยาสำคัญ

เราจึงสรุปได้ว่า โครงรูปนี้มีส่วนสำคัญในการให้ความหมายของประโยค บางครั้งประโยคมีโครงรูปผิวเหมือนกัน แต่โครงรูปก็มีลักษณะต่างกัน ก็ทำให้ ประโยคมีความหมายต่างกัน ไปดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ ๑๖ ภาคนามนั้นอาจจะปรากฏ หรือไม่ปรากฏก็ได้ แต่ถ้ากริยาเป็นสกรรมกริยา ภาคนามจะต้องปรากฏ ประโยคก็

อาจจะตามหลังกริยาสำคัญ หรือกรรมได้ คุประโยค(๔) เป็นตัวอย่าง ส่วนหลังกริยา (post-verb หรือ ลก) นั้น ก็ได้แก่กาลวิเศษณ์ สถานวิเศษณ์ อากาวิเศษณ์ คำสร้อย ฯลฯ

ภาคนามที่ปรากฏในสูตรที่ ๑ และ ๒ นี้ ควรจะได้นำมาพิจารณาให้ถี่ถ้วนว่า น่าจะมีลักษณะอย่างไร ขอให้สังเกตตัวอย่างต่อไปนี้

- (๑๔) หมาสามตัวเห่าไปของแห่ง
- (๑๕) หมาสามตัวนั้นเห่าไปของแห่ง
- (๑๖) หมาตัวนั้นเห่าไปของแห่ง
- (๑๗) หมาตัวที่เคยกักกุดเห่าไปของแห่ง
- (๑๘) หมาตัวนั้นที่เคยกักกุดเห่าไปของแห่ง
- (๑๙) หมาที่กักกุดตัวนั้นเห่าไปของแห่ง
- (๒๐) หมาเห่าไปของแห่ง

เราพอสรุปเป็นสูตรได้ดังนี้

๓. นว → นาม (จำนวน) (ประโยค)

เราถือว่า ในภาคนาม จะต้องมียาม (noun) ส่วนจำนวน หรือประโยคซึ่งจะไม่ปรากฏก็ได้ บางท่านอาจจะสงสัยว่าลักษณะนามอย่างไร (๑๔-๑๕) นั้น ได้มาอย่างไร และถ้าจะสังเกตให้ดีจะพบว่าลักษณะนามมักจะตามหลังจำนวน หรือนำหน้า นิยมลักษณะ (determiner) แต่ขอให้พิจารณา (๑๗) เป็นพิเศษ จะพบว่ามีลักษณะนามนำหน้าประพันธสรรพนาม ที่ ไทยไม่มีจำนวน หรือนิยมลักษณะเลย ขอให้สังเกต ประโยค

(๒๑) การากนที่กุดไปหาไปต่างประเทศแล้ว

จะเห็นว่าคำที่นำหน้าประพันธสรรพนามจะเปลี่ยนไปคานาม ท่านเคยสงสัยไหมว่าทำไมโครงรูปผิวแล้ว หมาตัวเห่าไปของแห่ง หรือ การากนไปต่างประเทศแล้ว ไม่ใช่ประโยค แต่ถ้ามีอนุประโยคตามมาอย่าง (๑๗) และ (๒๑) ใช้ได้ ฉะนั้นเรื่องลักษณะนามเราจะพูดถึงเมื่อกล่าวถึงเรื่องลักษณะประจำคำ (features)

ขอลับมาพูดถึงเรื่องกริยา ในภาษาไทย ผู้เขียนถือว่ากริยาในภาษาไทย แบ่ง
ออกเป็นชนิดใหญ่ ๆ ๓ ชนิดด้วยกัน คือ

ก. สกรรมกริยา คือกริยาที่มีกรรมตามาในโครงสร้างรูปสีก เช่น กิน เหม่า ทิว หัก
เป็นต้น จะมีหลายท่านที่เริ่มสงสัย หรืออาจจะไม่เห็นด้วย ผู้เขียนขออ่าวว่า สำหรับผู้
เขียน กริยาตัวหนึ่ง เป็นกริยาไคชนิดเดียวเท่านั้น คือถ้าเป็นสกรรมกริยาที่เป็น
สกรรมกริยา จะเป็นอกกรรมกริยาหรือวิเศษณกริยาไม่ได้ นอกจากจะเป็นคำที่มีเสียง
พ้อง แต่ความหมายต่างกันเท่านั้น ขอให้สังเกตประโยคต่อไปนี้

- (๒๒) เขากินข้าว
- (๒๓) หม่าเห่าเด็ก
- (๒๔) หม่าเห่า
- (๒๕) เด็กทิวข้าว
- (๒๖) เด็กทิว
- (๒๗) เขากักไม้บรรทัก
- (๒๘) ไม้บรรทักหัก

จะมีหลายท่านคิดว่า คำว่า เหม่า ใน (๒๔) ทิว ใน (๒๖) และหัก ใน (๒๘)
เป็นอกกรรมกริยา เพราะตามโครงสร้างรูปสีก ไม่ปรากฏว่ามีกรรมตามาเลย ขอให้คิดว่า
ปกติแล้วหม่าจะไม่เห่าเฉย ๆ จะต้องเห่าอะไรสักอย่างหนึ่ง เป็นส่วนที่ปรากฏใน
โครงสร้างรูปสีก แต่ลศเสียในโครงสร้างรูปสีก คำว่า ทิว ก็เช่นเดียวกัน เมื่อพูดถึงทิวเราก็มัก
จะหมายความว่าทิวอาหาร หรือทิวข้าว คำว่า อาหาร หรือ ข้าว ก็ถูกละเอาไว้
ส่วนคำว่า หักใน (๒๘) นั้น ต่างกับคำว่า เหม่า และ ทิวที่กล่าวมาแล้ว เราถือว่า
(๒๘) มาจาก (๒๗) ตามขบวนการ परिवรรค โดยเอากรรมของประโยค (๒๗)
ขึ้นมาเป็นประธาน แล้วลศประธานเดิมลง คำสังเกตคุให้ละเอียดไปอีก จะ
เห็นได้ว่ากริยาประเภทนี้ไคแก่ พัง ไล่ เขียน ฯลฯ ก็ปรากฏในประโยค

- (๒๙) ช้างพังบ้าน
- (๓๐) บ้านพัง
- (๓๑) เขาใส่เสื้อตัวนี้สวย
- (๓๒) เสื้อตัวนี้ใส่สวย
- (๓๓) เขาเขียนหนังสือเล่มนี้ดีมาก
- (๓๔) หนังสือเล่มนี้เขียนดีมาก

จะเห็นได้ว่า ในโครงสร้างประโยคจะมีประธานเป็นสิ่งมีชีวิต และมีกรรมเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

ในพวกสกรวมกริยา มีกริยาพิเศษอยู่หนึ่งคำ คือคำว่า คือ เพราะว่าสกรวมกริยาตัวอื่นคงรูปเดิมเมื่อเป็นปฏิเสธ เช่น กิน — ไม่กิน ชอบ — ไม่ชอบ แต่ คือนี้จะต้องเปลี่ยนรูปเป็น ก็อ — ไม่ใช่ นอกจากนั้นแล้ว คือ อาจลดรูปเสียก็ได้ เช่น

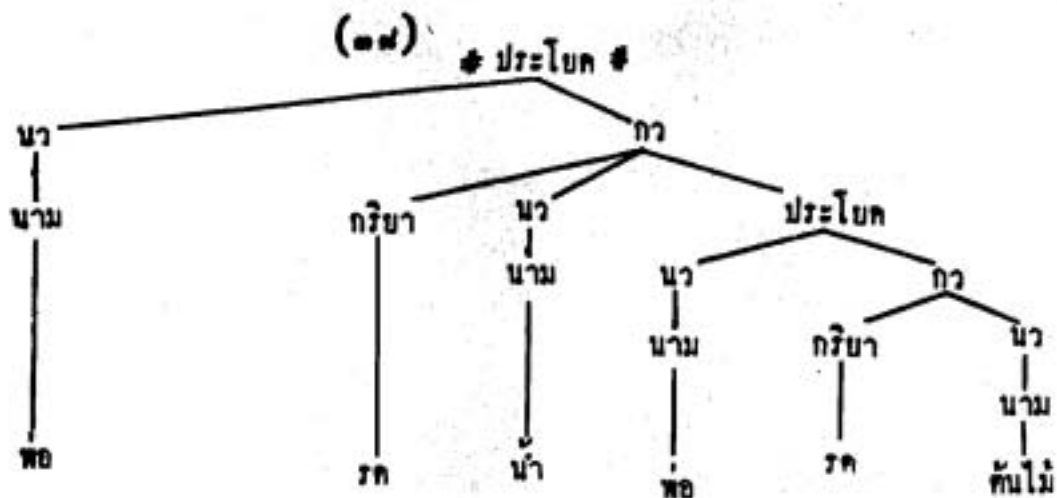
- (๓๕) วันนี้คือวันเสาร์
- (๓๖) วันนี้วันเสาร์

จะกล่าวถึงคำว่า คือ อีก เมื่อพูดถึงลักษณะประจำคำ (features) เมื่อถึงเรื่องพจนานุกรมสำหรับไวยากรณ์

กริยาบางคำ เช่น รค* นั้น ตามโครงสร้างผิว ก็มีลักษณะผิดไปจากกริยาตัวอื่นๆ สำหรับผู้เขียนก็ถือว่าเป็นสกรวมกริยาธรรมดา ขอให้สังเกตประโยค

- (๓๗) พ่อรคน้ำกันไม้
- ผู้เขียนถือว่า (๓๗) มาจากโครงสร้างรูปดังนี้

* ดร. วิจิตร ภาณุพงศ์ ถือว่ากริยา ให้ ปรีक्षा เคิม รค ขอ รตา เป็นกริยาวิกรรม เพราะมีกรรมตามได้ ๒ ตัว แต่สำหรับพจนานุกรมการปริวรรตถือว่าเป็นสกรวมกริยาธรรมดา

(๓๙) * พ่อรknน้ำพ่อรknต้นไม้

โดยอาศัยหลักการปริวรรต ลกส่วนที่เหมือนกันออก (identical constituent deletion) จะได้

(๔๐) พ่อรknต้นไม้

ข. อกรรมกริยา คือกริยาที่ไม่ต้องมีกรรมตามในโครงสร้างปกติ เช่น ร้อง ไป มา นอน เป็นต้น

- (๔๑) นกร้อง
- (๔๒) แม่ไปที่ตลาด
- (๔๓) แม่ไปตลาด
- (๔๔) แชกมาที่บ้าน
- (๔๕) แชกมาบ้าน
- (๔๖) น้องอยู่ที่กรุงเทพ ฯ
- (๔๗) น้องอยู่กรุงเทพ ฯ
- (๔๘) แม่นอน
- (๔๙) แม่นอนบนเตียง
- (๕๐) แม่นอนเตียง

บางท่านอาจจะคิดว่า ไป ใน (๔๓) มา ใน (๔๕) อยู่ ใน (๔๗) และนอน ใน (๕๐) เป็นสกรรมากริยา ซึ่งผิดคามหลักของโครงรูปลึก และความรู้สึกของเจ้าของภาษา เราถือว่า คลาด ใน (๔๓) ก็ทำหน้าที่เป็นสถานวิเศษณ์เหมือนที่คลาดใน (๔๒) ในทำนองเดียวกัน บ้าน ใน (๔๕) กรุงเทพฯ ใน (๔๗) ก็ทำหน้าที่เป็นสถานวิเศษณ์เหมือนกัน ซึ่งทั้งนี้เราอาจทดสอบดู ด้ด้วยการเปลี่ยน (๔๓) เป็นคำถามก็จะได้

(๕๐) แม่ไป(ที่) โหนด

ซึ่งต่างกับประโยคคำถามของ (๒๒) ซึ่งจะต้องเป็น

(๕๒) เขากินอะไร

ถ้าหากคลาดใน (๔๓) เป็นกรรมของกริยา ไป จริง เมื่อเปลี่ยนเป็นประโยคคำถามก็น่าจะเป็น

(๕๓) *แม่ไปอะไร ซึ่งไม่ถูก

เราถือว่าบุรพทบออกสถานที หรือตำแหน่ง เช่น ที่ บน ใน ฯลฯ เมื่อคามหลังกรรมากริยานั้นลคออกเสียได้ จนทำให้คุ้น ๆ เหมือนสกรรมากริยาไป

บางท่านอาจจะสงสัยว่า (๔๕) กับ (๕๐) นั้นมีความหมายต่างกัน เพราะ (๔๕) หมายถึงแม่นอน บนเตียง ไม่ใช่นอน ใต้เตียง แต่ (๕๐) หมายถึงแม่ใช้เตียงเป็นที่นอน ไม่ใช่เปลหรือ ฟันห้อง ถ้าท่านคิดเช่นนั้นก็ถูกต้องแล้ว แต่ทั้งนี้ก็ได้หมายความว่า เตียง ใน (๕๐) จะเป็นกรรมของนอน หรือทำให้ นอน ใน (๕๐) มีสภาพเป็นสกรรมากริยาไป เพื่อที่จะเข้าใจยิ่งขึ้นขอให้สุครค่อไปนี้เสียก่อนคือ

๔. ลก → (อาการ) (สถาน) (เครื่องมือ) (เวลา)

ขอให้สังเกตว่า ส่วนที่อยู่หลังกริยานี้ อาจจะเป็นอาการวิเศษณ์ สถานวิเศษณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ หรือกาลวิเศษณ์ก็ได้ แต่จะต้องเรียงลำดับดังกล่าว จะเห็นว่า ทั้ง ๔ ส่วนมีวงเล็บกลุ่ม ซึ่งหมายความว่า จะเลือกทั้ง ๔ ส่วน หรือ ๓ ส่วน หรือ ๒ ส่วน หรือเพียงส่วนเดียวก็ได้ แต่อย่างน้อยจะต้องเลือกส่วนหนึ่ง เพราะได้เลือกส่วน ลก เอาไว้แล้ว

๕. อากา → วิเศษณ์

วิเศษณ์ (Adverb) หมายถึงวิเศษณ์ที่ขยายกริยา เช่น คือ แจ่ม ปี่ ฯลฯ ส่วนมากตามหลังวิเศษณ์กริยา หรือกรรมกริยา เช่น วิ่งคือ แจ่มแจ่ม คำปี่ ฯลฯ

๖. สถาน → บุรพท + นว

บุรพท (PRT ซึ่งย่อมาจาก particle) ซึ่งบางทีอาจจะไม่ใช่บุรพทอย่างที่ เคยเข้าใจกันก็ได้ บุรพทที่ใช้กับสถานวิเศษณ์ ได้แก่ ใน บน ใต้ นอก ที่ ฯลฯ

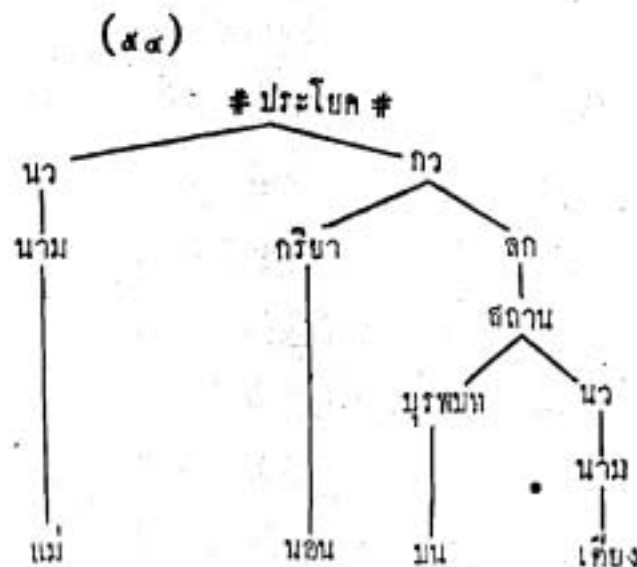
๗. เครื่องมือ → บุรพท + นว

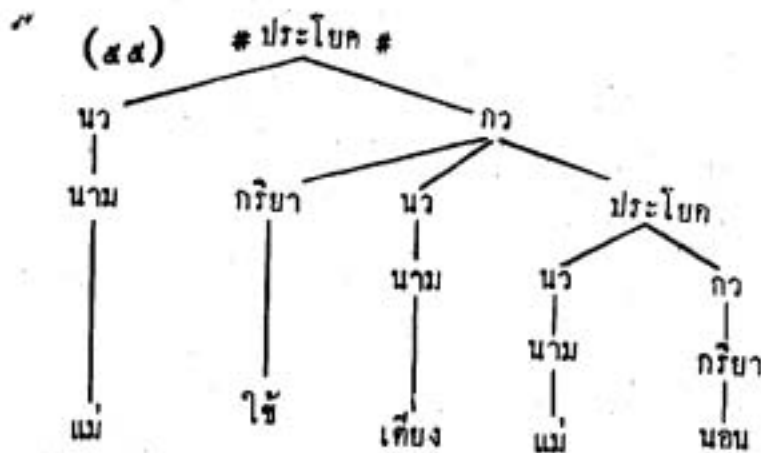
บุรพทที่ใช้กับเครื่องมือก็ได้แก่ ทาง โดย เช่น ทางเครื่องบิน โดยรถยนต์ เช่นนี้ เป็นต้น

๘. เวลา → บุรพท + นว

บุรพทที่ใช้กับกาลวิเศษณ์ก็ได้แก่ เมื่อ ตอน ใน ฯลฯ เช่น ตอนเช้า เมื่อคืน ในวันนี้ เป็นต้น

ขอให้กลับมาดูความแตกต่างระหว่าง (๔๙) และ (๕๐) ว่าโครงสร้างลึกของ สองประโยคนั้นต่างกันอย่างไร (๕๙) นั้นมีโครงสร้างลึกดังนี้

เมื่อลดส่วนที่เหมือนกันออก ก็จะได้

(๔๖) แม่ใช้เตียงนอน ซึ่งถือว่าเป็นประโยคที่ถูกตัดเหมือนกัน แต่เราอาจใช้หลักการ परिवรรคแบบแทนที่ โดยเอาคำว่า นอน มาแทนที่คำว่า ใช้ และลดคำว่า ใช้ ออกก็จะได้

(๔๗) แม่นอนเตียง

บางท่านอาจจะสงสัยว่าทำไมจึงมีกระบวนการศึกษารุ่นนี้ แต่ถ้าหากท่านศึกษาค้นคว้าแล้วจะเห็นว่า เป็นกระบวนการที่อธิบายภาษาได้ เป็นกระบวนการที่สมองเราคิดจริงอยู่ อาจจะทำให้มองเห็นว่า ไวยากรณ์แบบนี้ซับซ้อนมาก แต่ขอให้ศึกษาค้นคว้าไปทั่วแล้ว ไวยากรณ์แบบนี้จะง่ายมาก เพราะกริยามีเพียงสามพวก คำหนึ่งจะเป็นกริยาได้พวกเดียว ไม่ใช่บางคำเป็นได้ทั้ง อกรรมกริยา และ สกรรมกริยา ส่วนสูตรการ परिवรรค (transformational rules) นั้น มีเพียงไม่กี่สิบสูตร ก็คลุมได้หมด

ก. วิเศษณ์กริยา (descriptive verb) ตามไวยากรณ์ไทยแบบเก่าเรียกว่าลักษณะวิเศษณ์ หรือเทียบกับภาษาอังกฤษก็ได้นักคุณศัพท์ (adjectives) ตามที่เราทราบกัน

ทั่ว ๆ ไปก็คือว่า วิเศษณกริยานี้เปรียบเทียบกับได้ (คือ เอาจกัว่ามากามหลังได้) เช่น
สวยกว่า ก็กว่า แดงกว่า ฉลาดกว่า* แต่ผู้เขียนรู้สึกว่ามีวิเศษณกริยานี้ อาจจะทดสอบ
ได้โดยอาศัยคำว่า ทำไม ขอให้ดูประโยคต่อไปนี้

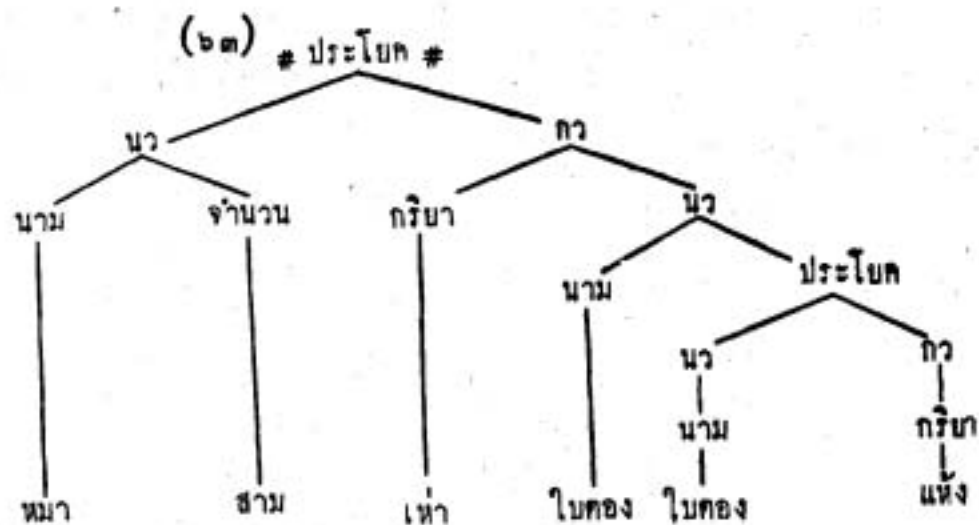
- (๕๘) ทำไมเขาไปที่นั่น
- (๕๙) เขาไปที่นั่นทำไม
- (๖๐) เขทำไมไปที่นั่น
- (๖๑) ทำไมผู้หญิงคนนั้นสวย
- (๖๒)* ผู้หญิงคนนั้นสวยทำไม

จะเห็นว่า (๖๒) นั้นใช้ไม่ได้ ฉะนั้นอาจจะสรุปได้ว่า วิเศษณกริยา
จะใส่ทำไม ไว้ท้ายประโยคไม่ได้ นอกจากนั้นแล้ว จะเห็นได้ว่าวิเศษณกริยามีกรรม
กามหลังไม่ได้

บางท่านก็อาจจะอยากแนะนำให้ใช้ความ และการ เป็นเครื่องช่วยตัดสินว่า
กริยาใดควรจะเป็นวิเศษณกริยา หรือกริยาธรรมกา แต่จะขอบอกว่า วิเศษณกริยา
บางคำ เช่น คี ชั่ว วดา หรือสกรรมกริยาบางคำ เช่น รัก ชอบ ผัน คึก วดา
นั้นใช้ได้กับทั้งการ และความ จริงอยู่เมื่อเติมการ มีความหมายอย่างหนึ่ง และเติม
ความ มีความหมายอีกอย่างหนึ่ง

ขอให้กลับไปดูประโยค (๑๕) คือ หมาสามตัวนั้นเท่าใบทองแห้ง มี
โครงรูปเล็กจากสุครุฑที่กล่ามาแล้วทั้งหมดอย่างไร จะพบคำว่า ด้ว จะยังไม่ปรากฏ
ในโครงรูปเล็กเลยดังนี้

* แต่ก็มีความว่า เพ็ชร์ ซึ่งใช้วัดรคามหลังได้ แต่ทุกคนคงจะเห็นคำว่า เพ็ชร์ คงจะไม่ใช้วิเศษณกริยา
เพราะมีกรรมกามหลังได้ เช่น มีมือเขาเห็นอหฺมมาก

จะเห็นว่า (๖๓) หมายความว่า หมาสามเห่าใบทองใบทองเห่า ไม่ใช่ประโยคที่ถูกค้อง และ บังขาดลักษณะนาม คัว และนิยตลักษณะ (determiner) นั้น ฉะนั้นเราจำเป็นจะ ค้องพุดถึงส่วนสำคัญของโครงรูปลึกอันเกี่ยวจ้งกับความหมาย (meaning) หรืออีก นัยหนึ่งก็คือ พจนานุกรมสำหรับไวยากรณ์ปริวรรต เราทราบกันคัวว่าประโยค (๖๔-๖๗) ใช้ไม้ค้อ

(๖๔) กระจกแผ่นนี้ฉ้วน

(๖๕) หมูคัวนี้บาง

(๖๖) เขาสรวยสรวยความชัว

(๖๗) แก้วก้าลังคึก

แต่ถ้าเราพุดคัว

(๖๘) หมูคัวนี้ฉ้วน

(๖๙) กระจกแผ่นนี้บาง

(๗๐) เขาสรวยสรวยความชัว

(๗๑) แก้วก้าลังคึก

ทุกประโยคจะเป็นประโยคที่ถูกค้อง ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า ค้าบางค้าเลือก กริยาค้อบางคัวเท่านั้น คึงเช่น ฉ้วน จะค้องมีประธานเป็นสิ่งมีชีวิต เช่น คน หมู

นก แมว แต่กริยา เพื่อ นั้นประธานต้องเป็นสิ่งที่มีชีวิต ที่เป็นคน เพราะเรา
 ไม่รู้ว่าสัตว์มันเพื่อหรือไม่ ฉะนั้นเราจึงมีความเห็นอยู่ว่า ในทฤษฎานุกรมควรจะบอก
 ลักษณะประจำคำ (features) ไว้ให้ครบถ้วน เราจะใช้เครื่องหมายบวก <+>
 แทนลักษณะที่ปรากฏ และเครื่องหมายลบ <-> แทนลักษณะที่ไม่ใช่สิ่งนั้น เช่น
 <+มีชีวิต> ใช้นั้นสิ่งที่มีชีวิต เช่น นก แมว <-มีชีวิต> เช่น ไก่ เก้าอี้
 ประคูด ลักษณะสำคัญที่เราควรบอกเกี่ยวกับนามก็ไ้แก่ <+ มีชีวิต>, <-มี
 ชีวิต> <+มนุษย์>, <-มนุษย์> <+รูป> คือนามที่เป็นรูปธรรม กับ
 <-รูป> นามที่ไม่มีรูป หรือเป็นนามธรรม <+สามัญ> คือนามอนามซึ่ง
 ตรงกันข้ามกับ <-สามัญ> คือ วิสามานยนาม <+ลักษณะ> คือนามที่จะ
 ต้องมีลักษณะนาม หรือสมุหนาม ซึ่งตรงข้ามกับ <-ลักษณะ> คือนามที่ไม่มี
 ลักษณะนาม เช่น อากาศ ฟ้า นามโคที่มี <+ลักษณะ> แล้ว จะต้องบอกด้วยว่า
 ลักษณะนามนั้นคืออะไร เช่น <+คน> <+ตัว> <+เชือก> <+หลัง>
 เป็นกัน จะเห็นว่าลักษณะนามนี้จะมี <-> นอกจากนั้นแล้วควรจะต้องบอก
 ด้วยว่านามนั้นชี้เฉพาะเจาะจงหรือเปล่า ถ้านามนั้นมีคำว่า นี้ นั้น โน้น หนึ่ง ด้วย ก็จ
 ะต้องมีลักษณะ <+นิคม> ซึ่ง ย่อมาจากนิคมลักษณะ แต่ถ้าไม่มีก็ใส่ <-นิคม>
 ถ้าหากนามใดมีลักษณะ <+นิคม> ก็จะต้อง บอกด้วยว่าอยู่ใกล้ตัว <+ใกล้>
 <+มาก> ก็ได้แก่ นี้ หากเป็น <+ใกล้>, <-มาก> ก็ได้แก่ นั้น หรืออยู่ไกล <-ใกล้>, <-
 มาก> ได้แก่ โน้น หรือ <-ใกล้>, <+มาก> ก็ได้แก่ หนึ่ง ขอให้สังเกตลักษณะประจำ
 คำดังนี้

อาจารย์ $\left[\begin{array}{c} \text{อาจารย์} \\ \langle +\text{นาม} \rangle \\ \langle +\text{ตามัญ} \rangle \\ \langle +\text{รูป} \rangle \\ \langle +\text{มีชีวิต} \rangle \\ \langle +\text{มนุษย์} \rangle \\ \langle +\text{ลักษณะ} \rangle \\ \langle +\text{คน} \rangle \end{array} \right]$

ชีวิต $\left[\begin{array}{c} \text{ชีวิต} \\ \langle +\text{นาม} \rangle \\ \langle +\text{ตามัญ} \rangle \\ \langle -\text{รูป} \rangle \\ \langle +\text{มีชีวิต} \rangle \\ \langle +\text{ลักษณะ} \rangle \\ \langle +\text{ชีวิต} \rangle \end{array} \right]$

นก $\left[\begin{array}{c} \text{นก} \\ \langle +\text{นาม} \rangle \\ \langle +\text{ตามัญ} \rangle \\ \langle +\text{รูป} \rangle \\ \langle +\text{มีชีวิต} \rangle \\ \langle -\text{มนุษย์} \rangle \\ \langle +\text{ลักษณะ} \rangle \\ \langle +\text{ตัว} \rangle \end{array} \right]$

สัตว์ปีก $\left[\begin{array}{c} \text{สัตว์ปีก} \\ \langle +\text{นาม} \rangle \\ \langle +\text{ตามัญ} \rangle \\ \langle -\text{รูป} \rangle \\ \langle -\text{มีชีวิต} \rangle \\ \langle -\text{ลักษณะ} \rangle \end{array} \right]$

กรุงเทพฯ $\left[\begin{array}{c} \text{กรุงเทพฯ} \\ \langle +\text{นาม} \rangle \\ \langle -\text{ตามัญ} \rangle \\ \langle +\text{รูป} \rangle \\ \langle -\text{มีชีวิต} \rangle \\ \langle -\text{ลักษณะ} \rangle \end{array} \right]$

อากาศ $\left[\begin{array}{c} \text{อากาศ} \\ \langle +\text{นาม} \rangle \\ \langle +\text{ตามัญ} \rangle \\ \langle -\text{รูป} \rangle \\ \langle -\text{มีชีวิต} \rangle \\ \langle -\text{ลักษณะ} \rangle \end{array} \right]$

สำหรับกริยานั้นก็ใช้หลักการเดียวกัน ลักษณะประจำคำที่สำคัญ ๆ ของกริยาก็
มี <+อาการ> ก็ได้แก่กรรมกริยา และสกรรมกริยาซึ่งตรงข้ามกับ <-อาการ>
ซึ่งได้แก่วิเศษณกริยา

กริยาบางคำใช้เป็นคำสั่งได้ เช่น กิน เคน เป็น หลับ จึงใช้ว่า <+สั่ง>
แต่กริยาบางคำใช้เป็นคำสั่งไม่ได้ เช่น เหมือน กือ เทีย ก็ใช้ว่า <-สั่ง> ขอให้
สังเกตประโยคต่อไปนี้

- (๗๒) กินข้าวซี
- (๗๓) อย่าเคนนะ
- (๗๔) เป็นหมอนะ
- (๗๕) หลับเสีย
- (๗๖) ออกทนหน่อย

เปรียบเทียบกับประโยคต่อไปนี้

- (๗๗)* เหมือนเพื่อนะ
- (๗๘)* กือวันพุธซี
- (๗๙)* เทียนะ
- (๘๐)* ชาวเสีย

เราจะต้องบอกด้วยว่ากริยานั้นมีลักษณะพิเศษที่ย้ายกรรมมาเป็น ประธาน ได้
หรือไม่โดยมีลักษณะประจำคำ <+สับ> หรือ <-สับ> ขอให้สังเกตประโยค
ต่อไปนี้

- (๘๑) ช้างพังบ้าน
- (๘๒) บ้านพัง
- (๘๓) นักเรียนหักไม้บรรทัด
- (๘๔) ไม้บรรทัดหัก
- (๘๕) เขาขายหนังสือเล่มนี้ได้ดี
- (๘๖) หนังสือเล่มนี้ขายไม่ดี

นอกจากนั้นก็จะต้องมีชื่อว่า นามที่นำมาข้างหน้าจะต้องเป็น <+มีชีวิต> หรือ <-มีชีวิต> หรือนามที่ตามมาข้างหน้าจะต้องเป็น <มีชีวิต+> หรือ <มีชีวิต-> คู่กันอย่างต่อไปนี้

กิน	กิน <+กริยา> <+อาการ> <+สั่ง> <+ดับ> <+มีชีวิต> <มีชีวิต±> [*]	กิน	กิน	กิน <+กริยา> <+อาการ> <+สั่ง> <-ดับ> <+มีชีวิต>	กิน
เป็น	เป็น <+กริยา> <+อาการ> <+สั่ง> <-ดับ> <±มีชีวิต> <มีชีวิต±>	เป็น	หลับ	หลับ <+กริยา> <-อาการ> <+สั่ง> <+มีชีวิต>	หลับ

* เครื่องหมาย ± ใช้แทนลักษณะทั้งสองอย่าง คือเป็นสิ่งที่มีชีวิตก็ได้ ไม่มีชีวิตก็ได้ ที่เป็นกรรมของกริยา คือ

เทียบ

เทียบ
<+กริยา>
<-อาการ>
<-สั่ง>

เหมือน

เหมือน
<+กริยา>
<+อาการ>
<-สั่ง>
<±มีชีวิต>
<มีชีวิต±>

คือ

คือ
<+กริยา>
<+อาการ>
<-สั่ง>
<±มีชีวิต>
<มีชีวิต±>

ตัด

ตัด
<+กริยา>
<+อาการ>
<+สั่ง>
<-สับ>
<+มีชีวิต>
<มีชีวิต->

สร้าง

สร้าง
<+กริยา>
<+อาการ>
<+สั่ง>
<+สับ>
<+มีชีวิต>
<มีชีวิต->

ขอให้สังเกตว่าลักษณะประจำคำบางลักษณะก็ไม่จำเป็นต้องใส่ให้ครบ เพราะลักษณะหนึ่งอาจจะบอกลักษณะหนึ่งได้ เช่น <+มนุษย์> จะต้องเป็น <+มีชีวิต> แน่แน่นอน ฉะนั้นคำว่าอาจารย์ในตัวอย่าง จึงไม่จำเป็นต้องใส่ <+มีชีวิต> หรืออย่างคำว่าหลับซึ่งเป็น <-อาการ> ก็จะต้องเป็น <-สับ> ด้วย ฉะนั้นจึงไม่ได้ <-สับ> สำหรับจำนวนนั้น ลักษณะประจำคำก็มีเพียง <+จำนวน> เท่านั้นดังนี้

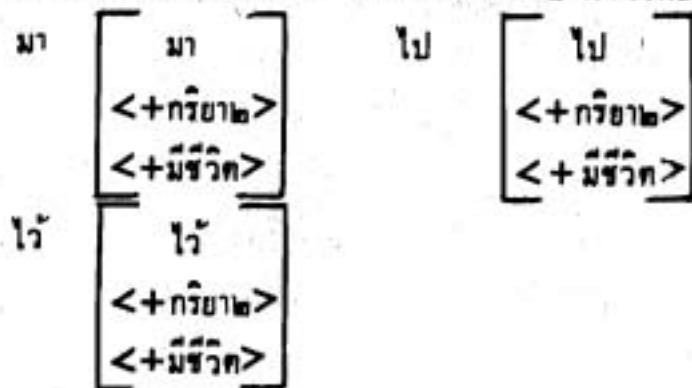
หนึ่ง

หนึ่ง
<+จำนวน>

สามสิบ

สามสิบ
<+จำนวน>

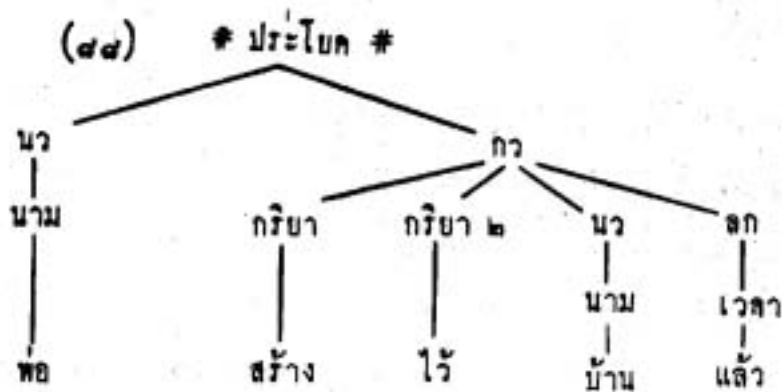
ส่วนกิริยาของอันใดแก่ ไป มา ไว้ นี้เราจะเขียนลักษณะประกอบคำได้ดังนี้

บางท่านอาจจะสงสัยว่า

(๘๗) บ้านสร้างไว้แล้ว

ทำไม ไว้ จึงต้องมีลักษณะประจำคำว่า <+มีชีวิต> ด้วย เพราะประธานของประโยคคือบ้านไม่ใช่สิ่งที่มีชีวิต ประโยค (๘๗) นั้นเป็นโครงรูปผิว ซึ่งมีโครงรูปลึกดังนี้

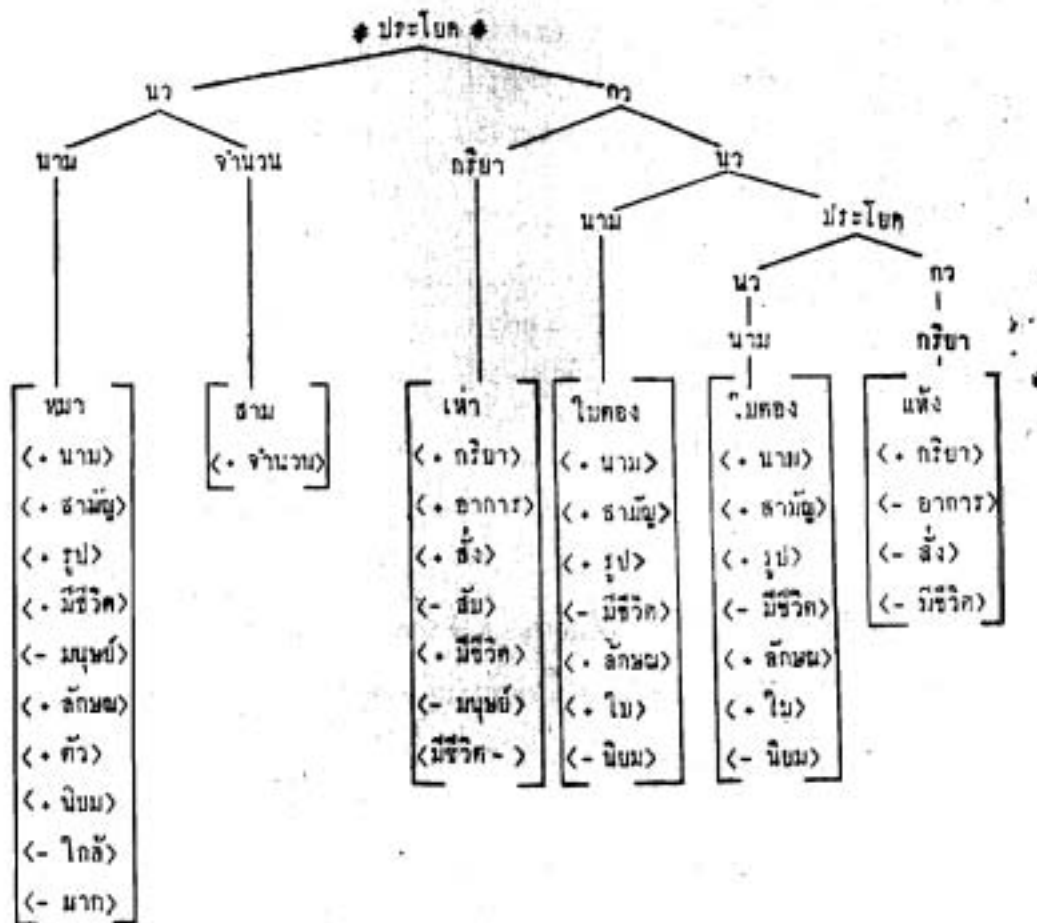
จะเห็นได้ว่าประธานของประโยคจริงๆ ในโครงรูปลึกจะต้องเป็น <+มีชีวิต> ประโยค (๘๘) จะต้องเข้าสู่การ परिवรรตสับที่ <+กิริยา๒> กับ <+นาม> คือเอา <+กิริยา๒> ไปแทนที่ <+นาม> ที่ตามมา และเอา <+นาม> ขึ้นมาไว้ที่ตำแหน่งเดิมของ <+กิริยา๒> จะได้

(๘๘) พ่อสร้างบ้านไว้แล้ว

ถ้าสังเกตจะเห็นสูตรการ परिवรรตแบบแทนที่ของ <+กริยา๒> นี้เป็นสูตรบังคับ (obligatory) ถ้าหากมี <+นาม> ตามหลัง <+กริยา๒> จะต้องสืบที่ <+กริยา๒> กับ <+นาม> เสร็จแล้วเราอาจใช้สูตรการ परिवรรตย้ายกรรมมาเป็นประธาน ถ้าหากกริยาสำคัญมีลักษณะ <+สืบ> คือเราจะย้ายกรรมขึ้นมาเป็นประธานแล้วตัดเอาประธานเดิมทิ้ง แต่สูตรนี้เป็นสูตรไม่บังคับ (optional) จะทำหรือไม่ทำก็ได้ ฉะนั้นถ้าเข้าสูตรการ परिवรรตย้ายกรรมมาเป็นประธาน (๘๘) ก็จะเป็น

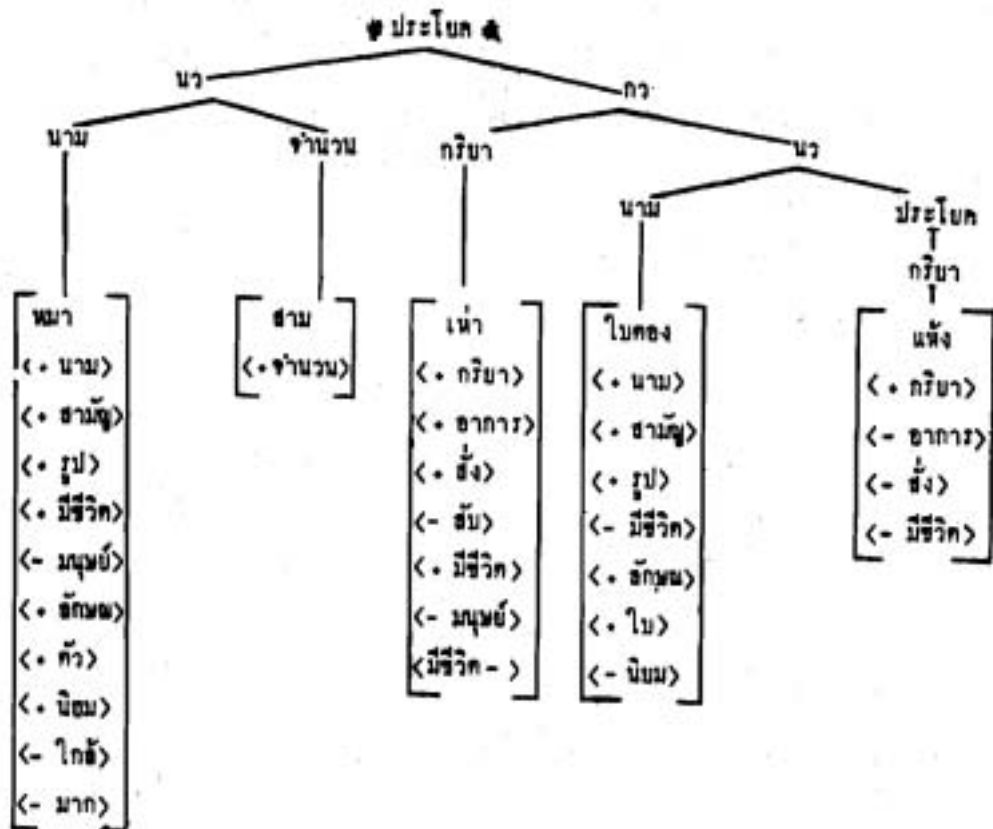
(๘๐) บ้านสร้างไว้แล้ว

ขอให้กลับมาดูประโยค (๒๓) อีกครั้ง

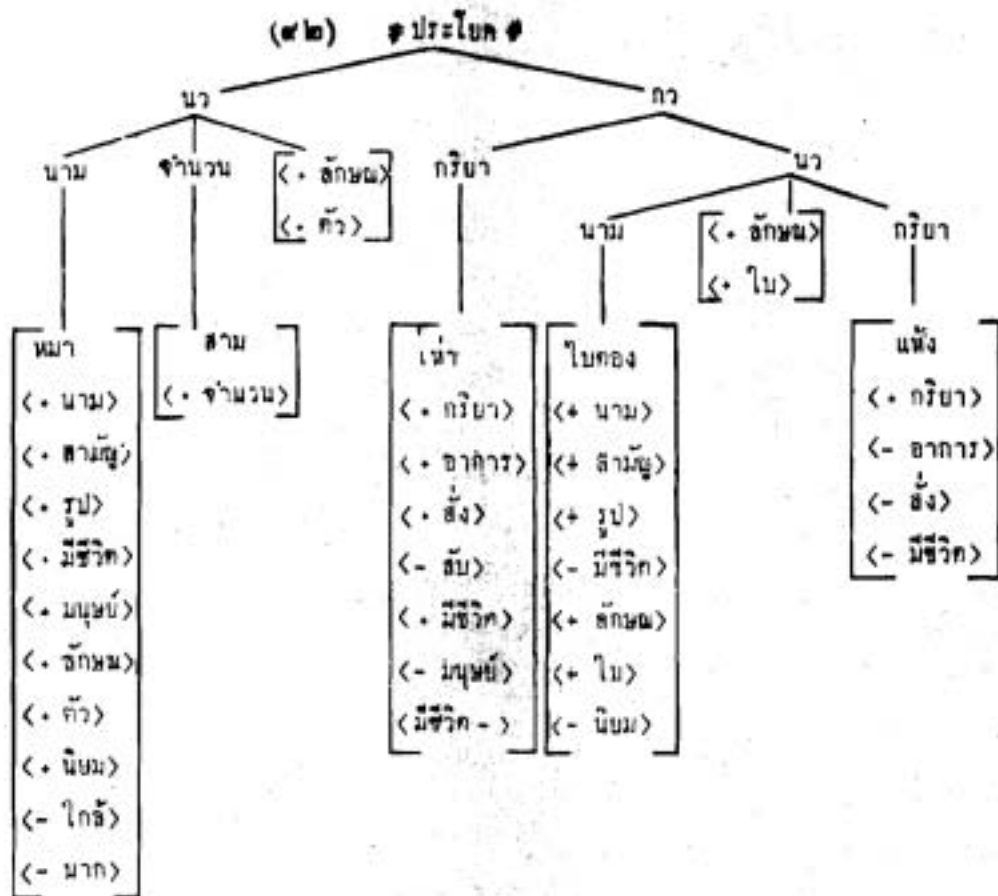

ประโยคนี้อาจใช้สูตรการลดส่วนที่เหมือนกัน คือการตัดเอาคำว่าใบทองออก
เสียคำหนึ่งจะเหลือ

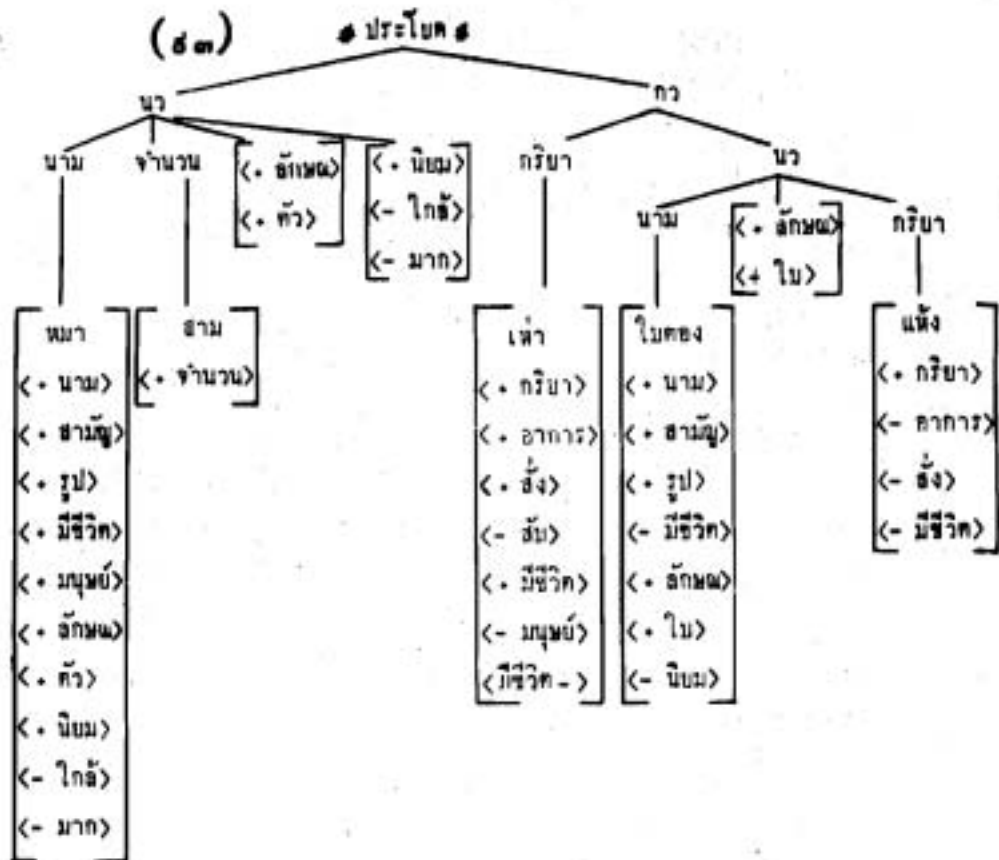
(๑๑) ทมาสสามเท่าใบทองแห้ง ซึ่งก็จะต้องมีรูปดังนี้

เราต้องใช้สูตรการปวีรทเพิ่มส่วน <+ลักษณะ> เข้ากับส่วนที่เรียกว่า นว
(นามวล) แต่ส่วนใหม่ที่เพิ่มเข้าไปนี้จะต้องอยู่หลัง <+จำนวน> หรือถ้าไม่มี
<+จำนวน> ก็จะต้องอยู่หลัง <+นาม> ดังนี้

เนื่องจากนาม หมา มีลักษณะประจำตัว <+นิยม> จึงต้องใช้สูตรการ परिवรรค
 เพิ่มส่วน <+นิยม> เข้าหลัง <+ลักษณะ> ถ้าไม่มี <+ลักษณะ> ก็ต้องเข้าหลัง
 <+นาม> แต่จะต้องสังเกตไว้ว่า สูตรการ परिवรรคสูตรนี้จะต้องหาที่หลังสูตรการ
 परिवรรคเพิ่มส่วน <+ลักษณะ> ทั้งนี้

จะเห็นว่าในที่สุด <+ลักษณะ> <+ตัว> ก็จะเป็นลักษณะนาม ตัว ส่วน
นิยมลักษณะนั้นเป็นดังนี้

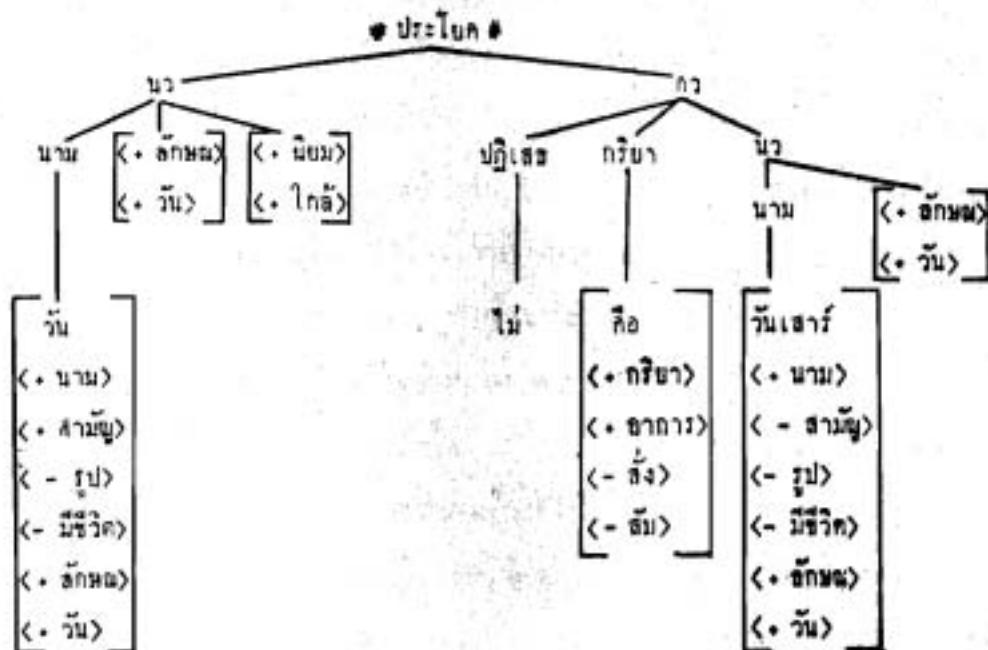
นี่ [$\begin{matrix} <+นิยม> \\ <+โทษ> \\ <+มาก> \end{matrix}$] นั้น [$\begin{matrix} <+นิยม> \\ <+โทษ> \\ <+มาก> \end{matrix}$] ไปน [$\begin{matrix} <+นิยม> \\ <+โทษ> \\ <+มาก> \end{matrix}$] ขึ้น [$\begin{matrix} <+นิยม> \\ <+โทษ> \\ <+มาก> \end{matrix}$]

สำหรับ <+ลักษณะ> ที่อยู่ติดกับนามไทยไม่มี <+นิยม> หรือประโยค
ตามหลังจะต้องสรุป <+ลักษณะ> เสีย ดังนั้นลักษณะนามดังกล่าว ไปของ จึง
ต้องถูกลสรุปไป ฉะนั้นในที่สุดเราก็ได้ประโยค

(๘๔) หมาสามตัวนั้นเห่าไปของแห่ง

ต่อไปนีขอให้อุสตรการปริวรรคปฏิเสธ คือการเติมคำว่า ไม่ เข้าหน้า <+กริยา>
 ฉะนั้นหากทำ (๔๔) ให้เป็นปฏิเสธก็จะได้

(๔๕) ทหาสามตัวนั้นไม่เท่าใบของแห้ง
 ขอให้มาดูประโยคปฏิเสธของ (๓๕) และ (๓๖) ซึ่งควรจะเป็น
 (๔๖) วันนี้ไม่ใช่วันเสาร์ ซึ่งอาจจะเขียนได้ดังนี้

เสร็จแล้วต้องเข้าสู่การปริวรรคเปลี่ยน คือ เป็น ใช่ว่า คือ ตามหลังปฏิเสธ
 ส่วน (๓๖) ที่ต่างกับ (๓๕) โดยที่ไม่มี คือ ก็เพราะ คือ อาจจะถูกลดรูป
 ได้ตามสูตรการปริวรรคลดรูป คือ สูตรนี้เป็นสูตรที่ไม่บังคับ แต่สูตรการปริวรรค
 เปลี่ยนคือเป็น ใช่ว่า เป็นสูตรบังคับ

การเปลี่ยน ประโยคบอกเล่า ขรรคมคาเป็น ประโยคคำถาม ก็ต้องใช้สูตรการ
 ปริวรรคเกี่ยวกับคำถาม โดยการเติม หรือ เข้าท้ายประโยคดังนี้

- (๔๗) บ้านนี้จะดีหรือ
- (๔๘) เขาจะเป็นครูหรือ
- (๔๙) พ่อยังไม่มาหรือ

บางท่านอาจจะสงสัยว่า ทำไมจึงไม่ใช่ไหมเต็มเข้าทำยประโยคเมื่อเป็นคำถาม เพราะถ้าปกติแล้วเราใช้ไหมกันอยู่เสมอ ท่านเคยสังเกตบ้างหรือไม่ว่า ประโยค ปฏิเสธอย่าง (๕๔) จะเปลี่ยนเป็นไหมไม่ได้ เราอาจจะอธิบายได้ดังนี้ว่า

(๑๐๐) บ้านนี้จะดีไหม

(๑๐๑) เขาจะเป็นครูไหม

มีความหมายต่างกับ (๕๗) และ (๕๘) ตามลำดับ เพราะว่าโครงสร้างรูปประโยคของ (๕๗) ต่างกับโครงสร้างรูปประโยคของ (๑๐๐) และโครงสร้างรูปประโยคของ (๕๘) ต่างกับโครงสร้างรูปประโยคของ (๑๐๑) ประโยค (๑๐๐) และ (๑๐๑) มาจาก

(๑๐๒) บ้านนี้จะดี หรือบ้านนี้จะไม่ดี

(๑๐๓) เขาจะเป็นครู หรือเขาจะไม่เป็นครู

โดยอาศัยสูตรการ परिवรรคแบบลดส่วนที่เหมือนกันออก จะเหลือ

(๑๐๔) บ้านนี้จะดีหรือไม่

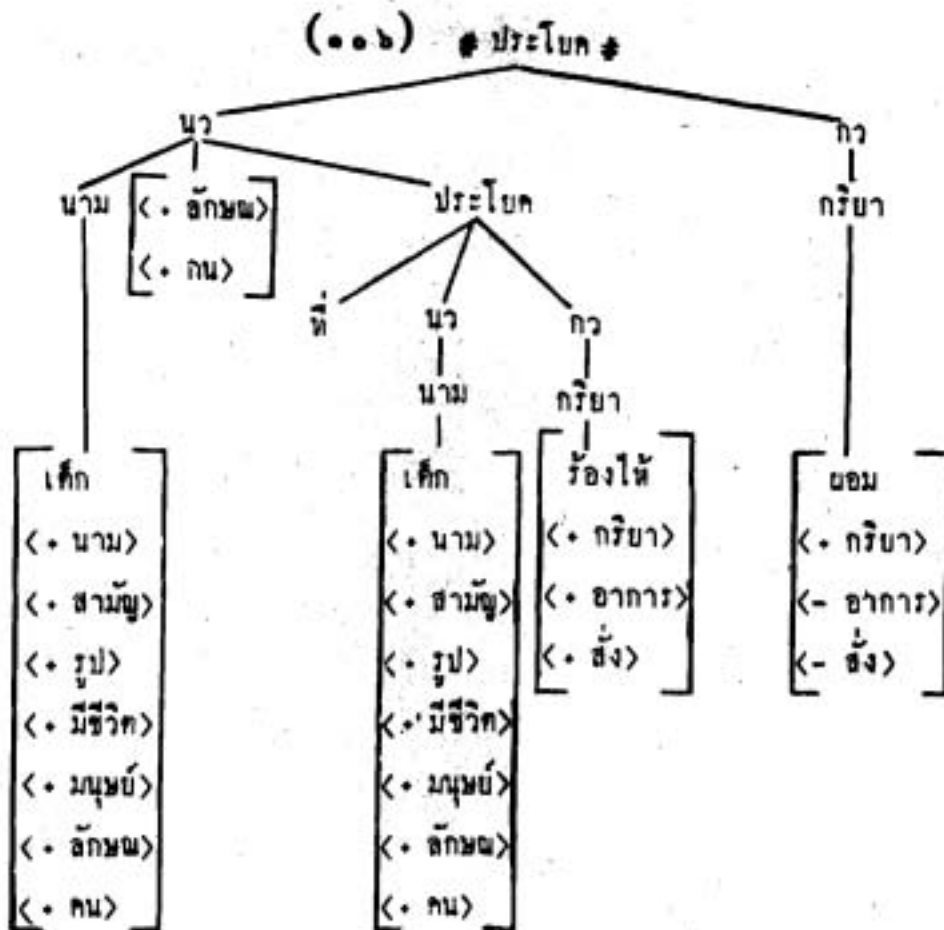
(๑๐๕) เขาจะเป็นครูหรือไม่

และหรือไม่นี้ อาจจะรวมกันเข้าโดยอาศัยการ परिवรรคแบบประจักษ์ จะกลายเป็นไหม

การที่ (๕๔) จะเปลี่ยน หรือ เป็น ไหม ไม่ได้ เพราะว่า (๕๔) เป็นปฏิเสธอยู่แล้ว จะให้คำนำด้วยประโยคปฏิเสธอีกย่อมไม่ได้ ด้วยเหตุนี้เอง เราจึงใช้ ไหม กับประโยคปฏิเสธไม่ได้

จะขอกล่าวถึงการ परिवรรคเพิ่มประพันธ์สรรพนามเป็นเรื่องสุดท้าย แม้ว่าการ परिवรรคในภาษาไทยยังมีอีกมากมาย ไม่สามารถนำมากล่าวไว้ได้หมดในบทนี้ สำหรับท่านที่สนใจทฤษฎีการ परिवรรค ขอให้ศึกษาได้จากหนังสือ Thai Syntax: An Outline ของผู้เขียนเอง เพื่อเป็นแนวทาง แม้ว่าหนังสือเล่มนี้ค่อนข้างจะตัวสมัไปแล้วก็ตาม ผู้เขียนหวังว่าในโอกาสหน้า คงจะได้เขียนไว้อาการณ์ตามทฤษฎีการ परिवรรค เพื่อเสนอกฎ และสูตรต่าง ๆ อย่างละเอียด

สำหรับสูตรการปวิวรรคเพิ่มประพันธสรรพนามนี้ กล่าวว่ เมื่อประโยคเป็น
ส่วนหนึ่งของนามวลี ให้เติมที่เข้าข้างหน้าประโยคไค้ ดังนี้

จะเห็นได้ว่าจะต้องเติมประพันธสรรพนาม ที่ เข้าหน้าประโยคที่เป็นส่วนหนึ่ง
ของนามวลี เสร็จแล้วจะต้องลดส่วนที่เหมือนกันออก ก็จะได้

(๑๑๗) เด็กคนที่ร้องไห้หอม

ถ้าหากว่าเป็นนามวลีที่มีนิยตักษณ์ว่า นั้น ก็จะเป็น

(๑๑๘) เด็กคนนั้นที่ร้องไห้หอม

ประโยคที่เป็นส่วนหนึ่งของนามวลีนี้ย้ายที่ไค้หลายตำแหน่ง อาจจะมีมาอยู่
ติดกับนาม เช่น

- (๑๐๙) เด็กที่ร้องไห้ก่นนั้นหอม หรืออยู่ติดกับลักษณะนาม
เป็น
- (๑๑๐) เด็กก่นที่ร้องไห้ก่นนั้นหอม เช่นนกก็ได้